

MÜSLÜMAN İLİM ADAMLARIMIZ VE AVİCENNA

İsimleri Ay Coğrafyasına Verilen Müslüman İlim Adamları

Müslüman ilim adamları,
Avrupalıların gökyüzünü tepsi gibi düşündükleri Orta Çağ'da,
Dünyâ'nın yuvarlak olduğunu ispatlamaktan başka, Ayı da incelemişler,
onun bir çöl olduğunu gördükleri için, ekonomik açıdan, daha fazla üzerinde
durmanın yersiz olduğuna karar vermişlerdir.

Günümüzde Ay'ın yüzeyi,
incelemelerin kolayca yapılabilmesi için,
25 bölgeye ayrılmış ve her bölgeye birer isim verilmiştir. Ay'ın muhtelif
bölgelerine verilen **11** Müslüman Âlim ve Bilim Adamları'nın isimleri şu
şekilde sıralanabilir¹:

1. Masha'Allah

Bu isim,
Abbâsi Halîfesi Mansur zamânında Mısır'da yaşamış,
değerli eserler meydana getirmiş ve eserleri **16**.
yüzyılda Batı dillerine çevrilmiş Müslüman bir ilim adamının ismidir.
Bu İsim, Ay'ın **13**. bölgesinde bulunan bir ovaya Masha'Allah olarak
verilmiştir.

2. Al Memun

Bu isim, Bağdat'ta kurduğu Beyt-ül Hikmet'te çağın en büyük ilim adamlarını
yetiştiren ve ayrıca ilk rasathâneyi kuran Hârûn Reşit'in oğlu **Abdullah el**
Memun'dan gelmektedir.
Ay'ın **9**. bölgesinde bulunan bir kratere Al Memun adı verilmiştir.

3. Al Fargânî

Bu isim,
Halîfe Memun'un astronomlarından Ahmet İbn-i Kathir el Fergânî'den
gelmektedir.
Ay'ın **2**. bölgesinde bulunan bir kratere **Al Fargânî** adı verilmiştir.

¹ Döven, Ş., *Müslüman İlim Öncüleri Ansiklopedisi*, Yeni Asya Yayınları, 1984.

4. Al Battânî

Bu isim,

*9. yüzyılda yaşayan ve doğruya çok yaklaşmış astronomik ölçümleri ile bilinen Müslüman bir ilim adamının adıdır. Ay'ın 1. bölgesinde bulunan bir ovaya **Al Battânî** adı verilmiştir.*

5. Thabit

*Bu isim, Matematik alanındaki çalışmaları ile de tanınan, Harran'lı Sâbit İbn-i Kurrâ (Thabit=Sâbit) adı ile tanınan astronomun adından gelmektedir. Ay'ın 8. bölgesinde bulunan dâire şeklinde ünlü bir ovaya **Thabit** adı verilmiştir.*

6. Al Sufî

Bu isim

*10. asırda yaşayan Ortaçağ'ın en ünlü astronomlarından Abdurrahman El Sufî olarak tanınan, **Kitâb-ı Süverül** ve **Kevâküb üs Sâbit** adlı ünlü eserlerin sâhibi olan bir Müslüman astronomun adından gelmektedir. Ay'ın 9. bölgesinde bulunan dağlık bir arâziye **Al Sufî** adı verilmiştir.*

7. Al Hassan Al Haytham

*Bu isim, Ebû Ali İbn-ül Hasan el Haysem olarak bilinen, optik ilminin kurucusu olarak tanınan Müslüman ilim adamının adından gelmektedir. Ay'ın 12. bölgesinde bulunan halka şeklindeki bir ovaya **Al Hassan Al Haytham** adı verilmiştir.*

8. Al Zargâfî

*Bu isim, diğer astronomlarla ortaklaşa olarak çalışan, ünlü **Toledo** tablolarını hazırlayan Ebû İshak İbrâhim ibn-ül Zerkâlî adındaki Endülü's'lü Müslüman bir ilim adamının adından gelmektedir. Ay'ın 8. bölgesinde bulunan bir ovaya, **Al Zargâfî** adı verilmiştir.*

9. Câbir ibn-i Eflâh

Bu isim, Endülü's'te yaşayan, gök cisimlerinin hareketlerini açıklamak için taşınabilir küre şeklindeki cisimlerle yaptığı modeller vâsıtası ile mühim açıklamalarda bulunan ve

1145 târihinde ölen bir Müslüman ilim adamının adıdır ve Ay'ın 9. bölgesinde bulunan bir yaylaya **Câbir ibn-i Eflâh** adı verilmiştir.

10. Nasrüddîn

Bu ismin sâhibi,

İlhanlı hükümdarı 2. Hülâgû'nun sarayında bulunmuştur. Ünlü Maraga Rasathânesi'nde çalışarak birçok ölçümler yapan, hazırladığı cetveller ve sâbit yıldızlar katalogu ile kendisinden sonra yüzyıllarca Çin'den Batı Avrupa'ya kadar başvurulmuş ölmez ana kaynaklar meydana getiren ve keşiflerde bulunan bu Türk ilim adamı **Nasrüddîn** olup bu isim Ay'ın üzerinde 30 mil çapındaki bir kratere verilmiştir.

11. Al Butricî

Bu isim

12. Yüzyıl'da Fas'ta yaşayan,

Ptelemy'nin seyyar yıldızlarla ilgili çalışmalarını sistemleştiren, yazdığı **Kitâb-ül Hey'eh** ile Avrupa'ya ışık tutan, Nurettîn İbn-i İshak el Bitrucî adı ile tanınan Müslüman ilim adamının adıdır ve Ay'ın 8. bölgesinde bulunan bir krater **Al Butricî** olarak verilmiştir.

“Bu gün Dünyâ'da en çok okunan kitaplar hangileridir?”
sorusuna,

10-15 yıl öncesine kadar, kaynakların cevâbı şu olmaktadır: Birincisi **Kur'an**, ikincisi ise İbni Sînâ'nın **Kânun** adlı tıp kitabı...

İbni Sînâ,

Avrupa'da “**Avicenna**” olarak tanınmaktadır.
Bugün Avrupa Birliği'nde düzenlenen bilime âit projelere de çoğu kere **Avicenna** ismi verilmektedir.